

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen esityksen tavoitteet liittyen kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamiseen sekä julkisten hankintojen tehostamiseen, kilpailun edistämiseen ja kustannussäästöjen saavuttamiseen ovat sinänsä kannatettavia. Esityksen vaikutusarviointeja ei ole kuitenkaan toteutettu riittävässä laajuudessa eivätkä ne ole täysin realistisia. Arvioidut hyödyt ovat lisäksi välillisiä ja arvioitu säästöpotentiaali perustuu osittain esitettävää lainsäädäntöä laajempiin toimiin.

Hallituksen esityksen mukaisten lainsäädäntömuutosten vaikutukset hyvinvointialueille ja hyvinvointiyhtymille ovat hyvin laajoja. Esityksen mukaan tehtävä on osa hyvinvointialuelain 120 §:n mukaista velvoitetta toimittaa taloustietoja Valtiokonttorille. Ostolaskujen tuottamisesta ja keskitetystä toimittamisesta ei kuitenkaan ole olemassa olevaa säätelyä eivätkä kyseiset tiedot ole osana nykyistä taloustietojen raportointia. Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n lausunnossa todetulla tavalla käytännössä kyseessä on olennaisen suuri muutos tiedontoimitusvelvoitteisiin, minkä vuoksi myös Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue katsoo esitettyjen muutosten merkitsevän hyvinvointialueille kokonaan uutta tehtävää tai vähintään merkittävää tehtävän laajennusta.

Esitettävät muutokset aiheuttavat huomattavaa hallinnollista taakkaa sekä pysyviä toiminnan muutoksia hyvinvointialueiden hankintaprosesseihin ja laskujen käsittelyyn. Esitettävät uudet vaatimukset tiedon tuottamiseen ja toimittamiseen eivät ole kaikilta osin toteutettavissa nykyisillä tietojärjestelmillä, mikä myös aiheuttaa huomattavaa manuaalista työtä ja huomattavia kustannuksia, joiden suuruutta on hyvin hankalaa arvioida esitysluonnoksen perusteella.

Jos hyvinvointialueille asetetaan esityksen mukainen uusi tehtävä tai merkittävä laajennus aiempaan tehtävään, valtion tulisi korvata esitetystä sääntelystä aiheutuvat pysyvät ja kertaluontoiset kustannukset täysimääräisesti hyvinvointialueille ja -yhtymille. Kustannusten korvausten tason ja aikataulun tulisi myös olla selvillä välittömästi lainsäädännön hyväksymisen jälkeen. Uusien tehtävien suorittaminen ilman niihin osoitettavaa lisärahoitusta ei ole mahdollista hyvinvointialueiden nykyisessä taloustilanteessa. Jos valtio ei korvaa aiheutuvia kustannuksia täysimääräisesti, tulee tarkastella uudelleen esityksen mukaisten vaatimusten sisältöä sekä vaatimusten voimaantuloaikataulua. Lainsäädännön siirtymäajat tulee joka tapauksessa määrittää niin, että hyvinvointialueiden on ylipäättään mahdollista toteuttaa uudet velvoitteet lainmukaisesti.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

Lausunto on kokonaisuudessaan kohdassa 1.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

Lausunto on kokonaisuudessaan kohdassa 1.

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

Lausunto on kokonaisuudessaan kohdassa 1.

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

Lausunto on kokonaisuudessaan kohdassa 1.

Haanpää Viivi
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue